

Tóth Lászlóné, Tóth László És Bársony Józsefné

Ez Kispesten készült, a háború után, 1946 körül. A ruhát a húgom [Tóth Lászlóné Bauer Margit] varrta, megvan még, itt lóg a szekrényben. Középen Tóth László ül, a Margit férje, balra ül Margit, a jobb oldalán én. Az ölemben ülő kutya pedig Buksi kutya, a Pubi [Fényes Ervin] kutyája, aki megmaradt még a háború után egy ideig. Én voltam az egyetlen a családból, aki hazajöttem. Senki más. A bátyámat is megölték családotól. A hatéves kisfiát, a feleségét és őt magát is megölték. Hogy a húgom megmaradt, az egy csoda, mert akik itthon maradtak, azok is pusztultak, mert volt bombázás meg ostrom meg hasonló. Ő nem érezte, hogy ő milyen veszélyben van. Ő csak folyton várt minket haza. Mindig azt remélte, hogy az én gyerekeim hazajön. A lekvártól kezdve, ami a gyerekeim kedvence volt, mindent készített. Tervezgette a férjével, hogy taníttatják tovább. Hazakerültem egy szál ruhában. A házamban idegenek éltek, és olyan ellenségesen fogadtak, mintha nem tudom, mi lettem volna. Az volt a bűnöm, hogy a ház az enyém. A házamban öt család lakott, a lakásomban a lakók úgy dirigáltak, mint a nagy kommunisták. Énnekem szavam sem lehetett. Oda nem mehettem lakni. Természetes, hogy a testvérem mondta, hogy lakjak velük. A Báthory utca 40. szám alatt laktak. De én már tulajdonképpen borzalmas állapotba kerültem. Teljesen kicsúszott a lábam alól a talaj. Nagyon nehéz erre visszaemlékezni, mert ez az életemnek egy borzalmas szakasza, nem tudtam, nem lehetett feldolgozni rövid idő alatt ezeket a dolgokat. Az volt az egyetlen vágyam, hogy csak haljak meg, mert ezt úgysem tudom túlélni. A testvérem alig tudta tartani bennem a lelket. Csak a húgomat sajnáltam, mert annyira odavolt, hogy megjöttem, és tele volt tervekkel. Még mielőtt megjöttem, kinyitotta az üzletemet, mert kapott egy felszólítást, hogy a hozzátartozók kinyithatják azoknak az üzletét, akiknek becsukták annak idején, de ha nem nyitja ki senki a családból, akkor másnak adják oda. Hogy nehogy elveszzen a boltom, ő kinyitotta, de már ki volt rabolva teljesen. Kalap nem kellett senkinek, elkezdtek gyártani orosz katonasapkákat. Teherautóval mentek az üzlet elé a sapkákért. Aki ügyes volt, nagyon sok mindent tudott szerezni ebben az időben, de az én testvérem mindentől félt. Előfordult, hogy az orosz katona vitt egy zsák lisztet, és ő nem fogadta el. Én tehetetlenül néztem a dolgokat. Semmiben

sem reménykedtem. Üres lett az életem. Amikor bementem az üzletbe, olyan voltam, mintha nem is az enyém lett volna, mint egy idegen. Idegen voltam a testvérem lakásában, idegen voltam az üzletemben. A szakmám már nem számított, kalapot már senki nem viselt, örültek, ha ennivalójuk volt, nemhogy kalapot tegyenek a fejükre. Mindenki kendőben járt. A gazdagok, a szegények, mindenki kendőben járt. Az elején megpróbáltam beilleszkedni a húgomék életébe. Bejártam az üzletbe, vezettem a húgom háztartását, vásároltam, főztem, takarítottam. Ők egész nap elvoltak, Pesten volt az irodájuk, a férje építész volt, kiszállt dolgozni mindenfelé, a húgom pedig az irodát vezette. Rengeteg munka volt, mert az újjáépítés zajlott, mert romban volt az egész ország. Az építészeknek volt munkájuk. Nekik megvolt a jövedelmük is, nem volt hiányuk semmiben. Én magam sem panaszkodhatok, mert minden kívánságom lesték. Nem akartam az üzletet feladni, mert abban reménykedtem, hogy valahogy majd csak lesz. Az egyik üzlet úgyis fel lett adva, amelyik a férjemé volt. Ha azt tudtam volna kinyitni, azzal jobban jártam volna, mert textiltolt volt, és a textiltolt az még ment, de a kalapbolt az nem. Így körülbelül 1947-ig tartottam az üzletet, fizettem a rezsit. Jövedelmem nem volt, a vagyonom kilencven százaléka elveszett, mert amiket odaadtam ennek-annak, azok mind elvesztek, nem kaptam vissza semmit sem. Mindent elvittek az oroszok. Amit nem vittek el, arra is azt mondták, hogy elvitték az oroszok. Szegény apám is sok mindent az üzletből mindenhova odaadott, hogy a háború után legyen mit kezdeni velük. Azokból semmi nem került vissza. Az ékszereim is mind odavesztek. A testvéremék vettek egy romos öröklakást a Szilágyi Erzsébet fasorban. A tervük az volt, hogy rendbe hozzák, eladják, aztán vesznek egy másikat. Amikor az öröklakásuknak egy szobáját meg a konyháját rendbe hozták, beköltöztek, és átadták nekem a kisésti lakást, a Báthory u. 40-et. Ez egy nagyon szép lakás volt, két szoba összkomfort, egyedülálló ház volt egy kertben, ami tele volt gyümölcsfákkal.